

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

תהליך עיבוד הקלף

קלף למהדרין: העורות מגיעות מחו"ל כמו ארצות הברית, מבית מטבחים של גויים, שהורגים בהמות לאכילה ומשווקים את העורות כ'הכנסה מן הצד', ומשווקים עורות לסוחרים עבור סת"ם. המובחר לקלף הוא עור שליל (ולדות בקר במעי אימם). בתקופת הקורונה לא היה מספיק עובדים במפעל, ונוצר מחסור בשלילים, כי זרקו את כל השאריות עם העורות לאשפה, בעקבות המחסור בשלילים, לוקחים כיום גם עורות עגלים צעירים.

שימור העור מזמן השחיטה עד זמן העיבוד, מתבצע בשתי אופנים: א. מלח בכמות גבוהה (ונקרא 'עור מלוח'). ב. הקפאה עמוקה (ונקרא 'עור מתוק'). העור נכנס לשלבי עיבוד העור במפעל הקלף. בדומה לבורסקי של זמן הגמ':

מתחת ויפוי העור

1. ניקוי העורות על ידי מכונה משירי בשר ושומנים שנשארו דבוקים עליו ושירי השיער ושורשיו.
2. ניקוי העורות על ידי השריה ושטיפה במים.
3. הכנסת העורות לבריכה של מים וסיד לעיבוד וריכוך העור, בזמן הגמ' ההשריה היתה במי עפצים וכיום רוב מעבדי העורות שורים במי סיד, ההשריה נמשכת כארבעה עד שמונה ימים, במהלך ההשריה מערבבים את המים מידי מספר שעות, בעזרת גלגל ענק (מכני, או חשמלי) כדי שהסיד לא ישקע בתחתית הבריכה והעורות למעלה עלולות לירקב במים הצלולים, וגם כדי שהסיד יגיע בשווה לכל העורות, ויספג היטב בכל השכבות, לעיתים 'נתפסים' העורות בוי הגלגל, ויוצאים מהמים ושוב חוזרים.
4. הסרת רוב הסיד על ידי מים (בעור המיועד לרצועות מוציאים את כל הסיד כי מכניסים כרום המנוגד לסיד), הוספת חומר אלום (מלח אלומיניום) כתחליף לסיד, הוספת חומרים וכימיקלים שונים לריכוך ועיבוד העור ושימור הקלף לימים רבים.
5. תליה לייבוש העור. השהיה במשך כמה חודשים.
6. הרטבה קלה ומתיחה.
7. ייבוש סופי.
8. חיתוך לפי הגודל הרצוי (ספר תורה, תפילין, מזוזה, בית תפילין, רצועות תפילין).
9. שרטוט, הטבעת שורות סרגל לפי מידות הכתיבה.
10. שיווק לסופר סת"ם.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'קלף עבודת יד'

עיבוד העור לשמה

הלכה למשה מסיני: מבואר בגמ' (שבת דף עט:), ונפסק ברמב"ם (הלכות תפילין פרק א הלכה ח), ובשו"ע (או"ח סימן לב סעיף ז-ט, ומשנ"ב ס"ק כג, וביאור הלכה ד"ה צריך, סעיף יב ביאור הלכה ד"ה ואפילו), הלכה למשה מסיני שקלף סת"ם יהיה מעובד בעפצים או בסיד, עור לא מעובד נקרא 'דפתרא', ולא גויל וקלף ודוכסוטס.

הקלף צריך להיות עשוי מעור בהמה טהורה, וכשרה אפילו אם היא נבילה וטריפה, ואפילו נהרגו על ידי אחרים כמו נחורות ועקורות. **ובערוך** ושלחן (יו"ד סימן רעא ס"ק כב) דחה את מנהג המהדרים לקחת עורות שחוטות בכשרות בלבד, ויש בזה התחכמות יתירה ואולי גם כמפקפק בדברי חז"ל. מאידך מובא בספרים שהיו צדיקים שדקדקו לכתוב ספר תורה מיוחד מקלף שחוטות כשרות.

1. דיני 'לשמה'

תפילין: מבואר בגמ' (גיטין דף נד:), ונפסק ברמב"ם (הלכות תפילין פרק א הלכה יא), ובשו"ע (סימן לב סעיף ח),

עיבוד עורות מכני

עיבוד עורות ידני

מידע למעיין:

נושאי הגיליונות בסדרת כשרות סת"ם: גיליון 358 הגהת סת"ם. גיליון 359 'בדיקת תפילין ישנות'. גיליון 360 'בדיקת מזוזות ישנות'. גיליון 361 'הגהת מחשב'. גיליון 362 'סגולת הבדיקה'. גיליון 363 'נישוק המזוזה'. הגיליון הנוכחי 364 'קלף עבודת יד'.

נושאי הגיליון הנוכחי, האם יש מעלה בקלף עבודת יד לסת"ם מאשר קלף מכונה, ומדוע? איזה שלב בעיבוד צריך להיות לשמה? והאם מדאורייתא או מדרבנן? האם יש הבדל בין תפילין ומוזות לספר תורה? האם מכונה נחשב לשמה? מקורות: שו"ת שערי סופרים סימן א, שלחן הסופר פרק ב.

להשלמת הסוגיא: ניתן לעיין בגיליון מספר 155 בנושא 'לשמה במצות מכונה' האם מצות מכונה נחשב לשמה. וגיליון מספר 314 בנושא 'לשמה בעשיית הציצית' האם ציצית מכונה נחשב לשמה.

לב סעיף ח ד"ה בתחילת מחלוקת הפוסקים אם מהני, שדעת ה"ט"ז ומהר"ם בנעט דמהני דאמרי' 'הוכיח סופו על תחילתו, ואילו דעת הגר"א והפנים מאירות דיש ספק אם אמר' הוכיח סופו על תחילתו, והכריע הבה"ל להקל בדיעבד אחרי שיש הרבה מקילים, ואם שכח שיש ליתן הערות לתוך הסיד לשמה, ונזכר בתוך עיבודו בעוד שיש עליה שם דיפתרא, יטלם מן הסיד ויחזור ויתנם לתוך הסיד לשמה.

סתמא לשמה: מאריך לדעת החזון איש (או"ח סימן ו ס"ק י ד"ה ונראה), כיון שנתחיל העיבוד לשמה, כבר לא צריך עבודת אדם בהמשך עיבוד העור, וכשר אפילו אם גמר את עבודתו אדם אחר או גוי או קוף, כי כל המשך העיבוד סתמא לשמה, ולא צריך ישראל לעמוד על גבי הגוי בהמשך העבודות, שהרי בדבר המשך אין הגוי עושה על דעתו של הישראל העומד על גביו, ואינו דומה לגט שצריך דוקא כתיבה ופסול כאשר גוי כתב. וכן בטויית ציצית אם הטויה נעשתה באופן שפתח קילוח של מים בכח ראשון כשר, מכיון שהכח הראשון היה לשמה וכל ההמשך נחשב סתמא לשמה, ולא צריך דוקא כח אדם. ואם שרה ישראל במים לשמה, כאשר ממשיך את העבודות בסתמא שייך בה 'כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה'.

לפי החזון"א מסתבר, כיון שנעשה את הפעולה הראשונה של העיבוד לשמה, רשאי לבצע את המשך הפעולות באמצעות מכונה, שחסיפיק לשמה בפעולה הראשונה וממילא כל שאר הפעולות סתמא לשמה, ולא צריך כח גברא בהמשך הפעולות.

3. מה טוב ומה נעים

בתורת השלמים (לחיד"א סימן יח) בשם מהר"ם זכות: אם אפשר טוב שעבוד העורות יהיה הכל על ידי ישראל ולא תגע בו יד ערל וטמא.

לדעת **השולחן יצחק** (שו"ת חלק ב סימנים צו-צט, חלק ט סימן א'), לגבי טוה ש שני טעמים לפסול טוהית ציצית ע"י מכונה, א' חסר בכח גברא, כי אינו נטוה על ידי אדם, ב' חסר בלשמה, כיון שנעשה ע"י מכונה. ומביא את שיטת **החסד לאברהם** שאם עושה תחילת הטויה לשמה, כשר, כמו לגבי עיבוד עורות לתפילין וספר תורה, שמספיק לעשות את הנחת העורות בסיד בתחילה לשמה, למרות שהמשך העיבוד נעשה מעצמו על ידי הסיד. **והמחזה אברהם** דחה את דבריו שאין לדמות טוהית לעיבוד, מכיון שבבעיבוד צריך לשמה רק בתחילת העיבוד, וכל העיבוד נגרר אחריו, אבל בטויה, ההתחלה לא כוללת את כל הטויה, ומשום כך צריך שכל הטויה תהיה לשמה. ולגבי עיבוד עורות לשמה, מאריך ממנחת יצחק להוכיח שהעיבוד לשמה בכל שלבי העשייה אינו מעכב, ומסיים שאם יכול לעשות את כל התיקונים לשמה וללא מכונה, בכדי לצאת כל ההידורים, מה טוב ומה נעים.

4. חילוק בין ציצית לעורות

עיבוד לשמה: לדעת **השבת הלוי** (שו"ת חלק א סימן ו, חלק ט סימן י חלק י סימן ד וסימן קעג), לא צריך לדרוש מהמפעלים לעשות את פעולת ניגור העורות בכח גברא לשמה, ולא במעשה קוף של מכונה חשמלית, כמו בהנעת הגלגלים לטויית ציצית, למרות שהוא ממש מסידי העיבוד, שבאמת אפילו בציצית לדעת **השוואל ומשיב והחסד לאברהם** (מהדורא תניינא או"ח סימן ג) ועוד גדולים, לא צריך בטויה כח גברא, רק צריך שיהיה לשמה. כפי **שהגמ'** (סוכה דף ט). דורשת **מהפסוק** (דברים פרק כ פסוק יב) גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָהּ, ולדעת השואל בשו"ת חסד לאברהם ועוד אחרונים צריך כח גברא בטויה, כמו שמצינו בשו"ת **שהגמ'** (חולין דף לא). דורשת **מהפסוק** (דברים פרק כז פסוק ז) וַיַּבְחֶת שְׁלֹמֹה וְאֶלְתָּה, שצריך ביחוד גברא, וגם בטויה צריך כח גברא כיון שכתוב גְּדִלִים

שהקלף של פרשיות התפילין צריך להיות מעובד לשמה, ואם לא עובד לשמה פסול. ונחלקו האחרונים בגדר חיוב עיבוד לשמה בתפילין, בשמיעות **הגרע"א** (שו"ת מהדורה קמא סימן ב). וכן מובא בשם **הגמ' גיבורים** (סימן ט), וכן נוקטים **הקסט סופר** (לשכת הסופר סימן ב אות ה), ו**הגידולי הקדש** (סימן רעא ס"ק ו), ו**החזון"א** (או"ח סימן ו ס"ק א), שדין 'לשמה' בעיבוד הוא מדאורייתא. ואילו לדעת **הפרי מגדים** (אשל אברהם סימן ג), על פי תשובת **הרמב"ם** (פאר הדור סימן יח), ו**הקרי"ט ספר** (למסד הלכות ס"ח), ו**השער המלך** (גירושין סוף פרק ג קונטרס טעם המלך), ו**האמרי בינה** (שו"ת או"ח סימן ג), שדין 'לשמה' בעיבוד הוא מדרבנן. ו**הביאור הלכה** (ד"ה וצריך וכו'), מביא את מחלוקת הגרע"א והפמ"ג, וכותב שנפק"מ לגבי ספק האם אומרים ספק דרבנן לקולא.

מזוזה: לגבי קלף של מזוזה נפסק **בבית יוסף ובשו"ע** (יו"ד סימן רפח סעיף ה) שלכתחילה צריכה עיבוד לשמה, אבל במקום שאם ימתין לעור מעובד לשמה יתבטל מהמצוה, יכתבנה על עור שאינו מעובד הנמצא ויקיים המצוה מיד, בעוד שמבקש עור מעובד לשמה. וכתב **הש"ך** (שם ס"ק ד) שיקבענה בלי ברכה.

ספר תורה: לגבי ספר תורה נחלקו הראשונים אם הלכה צריך לשמה, לדעת **הרמב"ם** ו**רוב הראשונים** צריך לשמה. לדעת **ספר העינים** בשם **רב משה גאון** הובא **ברא"ש** (סוף הלכות ס"ח), ו**בטור** (יו"ד סימן רעא סעיף א), אין חיוב לשמה כי לא למצוה מן המובחר, והכרעת הביאור הלכה (סימן ט) של סעיף ח ד"ה וצריך), בדיעבד כאשרין ספר תורה אחר מותר לקרות בברכה בציבור בספר שלא עובד לשמה.

2. מחלוקת משנ"ב וחזו"א

לא נחשב לשמה: לגבי מלאכה של גוי, מבואר **במשנה ברורה** (ביאור הלכה סימן א סעיף ב ד"ה וצריך), שיש הבדל בין עיבוד עורות לטויית ציצית, שכן בעיבוד צריך לשמה רק בתחלת העיבוד, לומר בשעה שמכניס את העורות לתוך הסיד שמעבד לשם קדושת ספר תורה, ולכן הישראל יכול לצוות את הגוי לעשות כך על דעת הישראל, אבל בציצית כל טויה וטויה היא דבר בפני עצמו. ומשמע מהביאור הלכה שהעיבוד הראשון ממשיך את דעתו לכל המלאכות.

ולכן סובר הביאור הלכה (ד"ה לשם), שבעבודות הצריכות ליעשות לשמה בציצית, אם המשיך אדם את המלאכה, לא שייך הסברא של 'כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה'.

עוד מבואר **במשנה ברורה** (סימן לב ס"ק כה), לגבי מה שנפסק בשו"ע שצריך להוציא בשפתיו בתחילת העיבוד שהוא מעבד לשם תפילין, כתב המשנ"ב שאפילו העיבוד נמשך כמה ימים, מועיל ה'לשמה' שבתחילה ש'כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה', ותחילת העיבוד הוא בשלב שמכניס העורות לתוך הסיד, ולא בזמן שמכניס למים קודם הסיד, ששלב זה עדיין אינו בגדר עיבוד. ושם בהמשך (ס"ק ל) מבואר שהמנהג לפי דברי אחרונים, שלכתחילה הישראל צריך להכניס בעצמו את העורות בתוך הסיד לשמה, ואחר כך לצוות לגוי לעשותם את כל שאר מלאכת העיבוד לשמה, והגוי יכול להוציא בעצמו ולתקן את העור, ולא צריך עוד לעמוד על גביו ולסייעו.

מדברי המשנ"ב משמע שלכתחילה צריך לעשות את כל הפעולות לשמה, ואם כן אם המשך פעולות עיבוד העור נעשות במכונה יתכן שחסר בעשייה לשמה. עוד יתכן, שבמכונה הוא כאדם אחר שאין שייך לומר בזה 'כל העושה על דעת הראשונה הוא עושה'.

ואם היה רק סוף העיבוד לשמה, הביאור הלכה (סימן

סעיף לז, שלכתחילה צריך להקפיד על פרשיות מקלף עבודת יד ולא מכונה, ובני תורה שיש להם פרשיות מקלף המעובד במכונה, ראוי שיחליפו לפרשיות מקלף עבודת יד.

לדעת הגר"י בן ציון אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון חלק ב עמודים גל-ד), שמותר לעשות את המשך עיבוד העור על ידי מכונה כיון שתחילתן היה לשמה, וכל עיבוד אינו מתעבד כולו בשעת נתינתה לסידי, ומספיק כוונה הראשונה, ועוד שמעשיו הראשונים אל התבטלו. ומכל מקום טוב שכל תיקוני העור אחרי העיבוד בסידי יהיו נעשים לשמה, כגון גירוד העור והחלקתו והכנתו לכתיבה, וכן כתב **בכרור שאמר** (עמוד לו) שנכון שתיקוני העור מלבד העיבוד יהיו לשמה.

וכתב **הגר"י יוסף גרינוולד זצ"ל** (שו"ת ויען יוסף חלק א סימן כא-כב), לגבי הסרת הדוכסוט על ידי מכונה, שלפי **הדעת קדושים** הנדפס עם ספר **בני יונה** (סימן רעא ס"ק א-ג), צריך שיהיה הסרה על ידי אדם לשמה. ולפי **הגידולי הקדש** (שם ס"ק י) מועיל הסרה גם על ידי מכונה. ומסיק בויען יוסף, שבדיעבד אין חשש בעיבוד במכונה, אבל לכתחילה יראה לעשות תיקון זה באופן שגם יד האדם יסייע לזה דהיינו שבידיו ידחוק את הקלף אל המכונה המסירה הקליפה הדקה. ובספר **סו"ט** (מורה דרך לקניה עמוד 52), הגדיר שיש שלשה דעות בדין קלף מכונה, לדעת **הגר"י קרליץ זצ"ל** קלף מכונה הוא מהודר. לדעת **הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל** (עדות הגרמ"ש קרליץ) קלף מכונה כשר לכתחילה אבל אינו מהודר. לדעת **הגר"ש אלישיב זצ"ל** קלף מכונה אינו כשר אלא בדיעבד. והוסיף בשם **הגר"מ פרידלנדר זצ"ל** ששטעם נוסף כדאי לקנות עבודת יד, שהמפעלים יותר מדקדקים בכשרותו מאשר בקלף מכונה.

7. מנהג ישראל תורה

עיבוד במכונה: לפני המצאת המכונות כל שלבי העיבוד נעשו באופן ידני. עם כניסת המכונות לשוק, בדורות האחרונים הרבה מפעלים עיבדו את העורות גם בעזרת מכונה, בנינים מפעל 'עורות יעקב' עוד בחיי החזו"א. ורבים נוהגים שמכניסים לסידי בעבודת יד שהוא הנקרא תחילת העיבוד, ושלבי ההמשך של הכנסת החומר 'אלום' נעשה גם במכונה (או בגלל שהכל נגרר אחר השלב הראשון שעשו לשמה, או בגלל שהחומר עלום הוא רק 'שימור' ל'עיבוד'). ויש מדקדקים לקנות קלף עבודת יד שכל שלבי העיבוד יתבצעו ידנית בעבודת יד לשמה, ללא מכונה או גוי, וכפי שהידר על כך **החזו"א** בעצמה (קובץ אגרות חלק ב בגרת קלד).

קלף למתדבדב: כל מפעלי הקלף **ההשגחת בד"צ העדה החרדית**, נעשה בהם ההידורים הבאים; השגחה מיוחדת על העורות המיובאים, שהם מעורות בהמות כשרות, ללא חשש בכור, ואין בהם עורות סוסים ושאר חיות ובהמות טמאות. עורות 'מתוקים' (קפואים), ולא 'מלוחים' על ידי גויים, שמא המליחה הוא תחילת העיבוד וצריך שיהיה נעשה לשמה. בעיקרון כל ייצור הקלף נעשה משלילים, לאחרונה עקב מחסור זמני בעורות שליל, מייצרים קלף מעורות 'עגלים' כשעל גבי מדבקת הכשרות נכתב 'מעגלים'.

פעולת ההכנסה למים לפני הסידי נעשית 'לשמה', לחוש לשיטת התקון תפילין. עיבוד הסידי נעשה בעבודת יד ללא מכונה, שמא מכונה לא נחשבת לשמה. שהיה בסידי לפחות 8 ימים כדי לרודא שהעור מעובד לגמרי בתוך הסידי. עיבוד לשמה הוא לשם ספר תורה או תפילין ומזוזות בלי תנאי, מעקב שלא יתערבו העורות שעובדו לשם תפילין ומזוזות בעורות שיכולים ללכת לספר תורה שקדושתם חמורה. פחות שיוף בליצה. מעקב ובדיקה אחר המשרטט שעשה מלאכתו לשמה.

תעשה לך, משמע שצריך עשיה.

אבל לגבי עיבוד עורות, לכל הדעות לא צריך כח גברא, כי אין בתורה רמז על מעשה העיבוד, וכל הטעם שצריך לעבד לשמה, הוא מדין הזמנה לקדושה, שמזמין את העור לשמה להיות מוכשר לכתיבת ספר תורה ותפילין ומזוזות.

סברא נוספת מחדש בשבט הלוי, שיש הבדל בין דין 'לשמה' בקדשים לדין 'לשמה' בעיבוד, בקדשים אם עשה שלא לשמה פסול כי לא נעשה כמצוותו, אבל בעיבוד רק צריך שיהיה הזמנה לשמה, כמבואר **בתוס'** (סנהדרין דף מח:). ועוד **ראשונים**, ולכן אם לא הזמין בתחלה, הוא יכול לעשות את הזמנה עוד סוף העיבוד, כל זמן שהעור עדיין דיפתרא ולא קלף מעובד לגמרי, כפי שמוכח בדברי **הביאור הלכה** (סעיף ט ד"ה להרמב"ם).

שהרי לדעת **הט"ז** (או"ח סימן לב ס"ק ה, י"ד סימן רעא ס"ק ג), אפילו אם הוא לא כיון לשמה בתחלת העיבוד, יש לו תיקון לפני שגומר את העיבוד, והטעם משום שדין 'לשמה' בעיבוד עורות הוא הזמנה לשמה, ואם לא הזמין בתחילה, עדיין יכול להזמין עד סוף העיבוד כל זמן שעדיין העור בגדר 'דיפתרא' שאינו מוכן לגמרי, אם כן כאשר ההתחלה היתה לשמה, אפילו אם באמצע לא נעשה לשמה כשר, קל וחומר מדעת **הט"ז** שמספיק שנעשה רק הסוף לשמה, ולפחות בדיעבד כפי שהסכים המשנ"ב להלכה.

ומסיים, אף שלכתחילה מחשיבות המצוה שכל מלאכת העיבוד מתחילתו ועד סופו יהיה נעשה לשמה, ובדאי גם ההשראה של קדושה עולה ע"י פעולת ישראל כשר לשמה בכל שלבי העבודה, ויש ענין נכבד להתעורר בזה בדרך זריזות ולכתחילה, מכל מקום מצד הדין כוונת 'לשמה' בתחילה מועיל לכל השלבים הבאים, גם כאשר עירוב העורות במי הסידי נעשה על ידי מכונה.

5. מדינא לא צריך

מהודר: לדעת **הגר"י ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני נושאים שונים עמוד כק, שבת חלק ד עמוד שצז-שצח): יש מקום להחמיר לעשות עיבוד של קלף לסת"ם, עבודת יד מתחילתו ועד סופו, אך מעיקר הדין לא צריך שגם קלף מכונה הוא מהודר. וכיון שהכניס ישראל את העור לסידי לשמה, מועיל כוונתו לכל העיבוד, אף שהמכונה החשמלית מנערת את העור בתוך הסידי, ואפילו אם המכונה מוציאה לגמרי את הקלף מהסידי, ושוב מכניסה אותו לסידי, כל העיבוד נחשב כהמשך הפעולה הראשונה. ומועיל לכל הפחות כמו גוי שהמשיך את מלאכת העיבוד.

ולדעת **הגר"ח קנייבסקי זצ"ל** (דעת נוטה חלק ג תשובה תנ-תנא עמודים רכז-רכח) מותר לכתחילה להשתמש בעורות המעובדים על ידי מכונה, ומספיק שעושים אותו לשמה בשעת ההכנסה למכונה. ולגבי השאלה האם עדיף קלף עבודת יד עם כתב שאינו נאה, או קלף עבודת מכונה עם הידור ביופי הכתב, השיב ש'עבודת יד עדיף', כיון שהאחרונים הקפידו להחמיר בענין לשמה במכונה, ויש יותר 'ואגוהו' כשנעשה יותר 'לשמה'.

6. צריך להחמיר

לכתחילה: לדעת **הגר"י שריה דבילצקי זצ"ל** (קונטרס הידורי תפילין פרק ג אות א, מהדורת תשע"ב עמוד סכז ועמוד שטז), אחד ההידורים בפרשיות הוא שהקליף יהיה עבודת יד ולא מכונה.

ולדעת **הגר"ש אלישיב זצ"ל** (עדות הגר"מ מרדכי פרידלנדר חלק פז עמוד 884, אשרי איש יי"ד חלק ב פרק סד ההלכה חלק מ ספר עמוד 884, אשרי איש יי"ד חלק ב פרק סד

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן

הזוכה בהגרלת גיליון 363 בסך 100 שקל מזומן

הבה"ח כמר יעקב זונדל יארכלוס ה"ו

ישיבת נחלי דעת בית שמש

שאלה: האם יש עדיפות לקלף לא מגורד - עם ליצה, ומדוע?

מה מקור החומרא להעדיף קלף עם ליצה, איזה שכבה ניתנת לגירוד לכל הדעות, ובאיזה שכבה נחלקו הפוסקים?

מקורות: תוס' (שבת דף עט: ד"ה קלף), בית יוסף (סימן לב); נשמת אדם (כלל יד אות א); שו"ת חת"ס (או"ח סימן ג); קסת סופר (סימן ב אות ט, ובביאור הסופר שם); ביאור הלכה (סימן לב סעיף ז ד"ה לתקנו); שבט הלוי (חלק י סימן קעה); חוט שני (נושאים עמוד קיא); דעת נוטה (חלק ג סימן תמח); אור לצינן (חלק ב סימן מד אות כה).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח חשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל, התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול השלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. במקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לרפואת האברך המופלג

הר"ר בנימין יהושע בן מרילין מרים שליט"א
לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

סיכום הגיליון:

דינים העולים

א. הלכה למשה מסיני: שיהיה העור מעובד בעפצים או בסיד, גויל לספר תורה, קלף לתפילין, דוכסוטוס למזוזה.

ב. עיבוד לשמה: נחלקו הפוסקים אם החיוב לעבד את הקלף לתפילין לשמה הוא מדאורייתא, או מדרבנן.

ג. קלף: מספיק שתחילת עיבוד הקלף לשמה דהיינו בהכנסה לסיד, ובדיעבד מספיק שסוף העיבוד לשמה. לכתחילה ראוי שיהיה בכל השלבים פועלים יהודים שומרי תורה ויאמרו בפירוש בתחילת כל שלב שעושים לשמה.

ד. מכונה: נחלקו הפוסקים לגבי מצה וציצית, האם מעשה אדם באמצעות מכונה נחשב לשמה (חסר בכח גברא, חסר בלשמה). אבל בעיבוד עור שמספיק תחילה לשמה מדינא מועיל כיון שהכניס העורות לסיד ביד לשמה. ויש אומרים שצריך להדר ליקח עבודת יד ואינו מעבכ.

ה. הזמנה: יש מכשירים אפילו כאשר כל העיבוד על ידי מכונה, ולשיטתם גם הסוברים שמכונה לא נחשב לשמה, בעיבוד קלף מודים כיון שלא צריך כח גברא, ואין דין 'מעשה לשמה' אלא 'הזמנה לשמה'.

המדריך לכהנים

נשמרת קדושתם בארץ ישראל

עדכוני הלכה

המדריך לכהנים

לקראת בין הזמנים, ניתן להשיג את 'המדריך לכהנים' המכיל מידע והדרכות מפורטות בנושא טהרת כהנים, מפות ועדכונים לכבישים בדגש על איזור הצפון, מידע חדש לתחבורה ציבורית, כתובות, עדכוני טיסות, מקומות עם חששות, ודרכים עוקפות.

המידע מתעדכן ומתברר על ידי אגודת 'טהרת הכהנים' בראשות הג"ר דוד הכהן מונק שליט"א ואגודת 'תאחדות הכהנים' בראשות הג"ר אליהו בייפוס שליט"א.

קו מידע ומענה רבנים: 08-313-2020, פקס: 073-3638698, מייל: Ao83132020@gmail.com

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

נושא הגיליון הבא:

קלף לא מגורד - עם ליצה

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב להג"ר מנחם קוריץ שליט"א מו"ץ בביתר עילית מח"ס
שלחן הטהרה לרגל הוצאת ספרו 'שלחן הסופר' הלכות כתיבת סת"ם
ניתן להשיג את הספר בחנויות הספרים המובחרות
ובכתובת המחבר, רחוב בבא סאלי 19 ביתר עילית 053-3133266

מכון הילכתא 02-535-0535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...